

4.1.3 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

Palvelun tehtäväkuvaus:

Tehtäväalueet: Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen toiminnan järjestäminen

Hallinto: toimialan hallinnon, organisoinnin, johtamisen ja prosessien toteuttaminen. Keskeisiä toimintoja ovat talous, henkilöstöhallinta, päätöksenteko ja sisäinen valvonta.

Opetuspalvelut: Esiopetus, perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta ja lukiotoiminta.

Varhaiskasvatuspalvelut: Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut (päiväkodit ja perhepäivähoito) sekä avoin varhaiskasvatus, esiopetus, yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki (palveluseteli).

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät, talousluvut ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut myös suoraan tai välillisesti kattavat ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on tiivis kokonaisuus.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen organisaatiossa ylimpänä päättävänä elimenä toimii opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Toimialaa johtaa viranhaltijana sivistysjohtaja, joka toimii myös lautakunnan esittelijänä. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 19.8.2024 (§192) jatkaa johtamisjärjestelmän virtaviivaistamista laajentamalla sivistysjohtajan tehtävää siten, että sivistysjohtajan alaisuudessa toimivat suoraan rehtoreiden ja koulunjohtajien tapaan myös päiväkotien aluepäiväkodinjohtajat. Toimintavuoden 2024 aikana opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden toimialalta jäi pois varhaiskasvatuspäällikön erillinen tehtävä.

Opetus ja varhaiskasvatus järjestetään lakien ja asetusten mukaisesti tasapuolisesti, tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisimman laadukkaasti. Tavoitteena on turvata alueellisesti tasapuolinen ja ajanmukainen opetus ja varhaiskasvatus kaikille iällisille lapsille ja nuorille. Lisäksi tavoitteena on luoda mahdollisimman hyvät valmiudet toisen asteen opintoihin ja työelämään, tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja mahdollistaa ja edistää osallisuutta. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut muodostuivat kolmesta sitovuustasosta – hallinnosta, opetuspalveluista sekä varhaiskasvatuspalveluista. Toimialajohtaja vastaa myös hallinnon johtamisesta.

Keskeiset tavoitteet toiminnalle pohjautuvat opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmiin, kuntastrategiaan, talousarvioon sekä toimialaa koskeviin muihin suunnitelmiin. Johtamisella, hallinnolla ja raportoinneilla pyritään varmistamaan, että tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Vuoden 2024 aikana toimintaa on toteutettu suunnitellusti ja keskeiset tavoitteet on saavutettu. Kehittämisen kohteina ovat olleet edelleen opetuksen inklusio, tunne- ja vuorovaikutuskasvatus, kestävän kehityksen toimet sekä laaja-alainen hyvinvointityö. Keskeiset tavoitteet on tilinpäätösvouden aikana saavutettu ja toiminta on toteutunut suunnitelmien mukaan.

Yksityistä varhaiskasvatusta järjestettiin vuonna 2024 lin kunnassa Pilke Tahdin yksikössä ja Tikkaskodit Oy:n toimesta Harjuntähden ja Tikkasen päiväkotien yksiköissä. Kunnallista varhaiskasvatusta järjestettiin Kotikujan, Nikkarin ja Kuivaniemen yksiköissä. Jakkukylän ja Olhavan Tenavatuvan ryhmäperhepäiväkodeissa oli nähtävissä asiakasmäärien nousua, jonka johdosta molemmat ryhmäperhepäiväkodit on määräaikaisesti muutettu Nikkarin päiväkodin ryhmiksi. Kunnallisten perhepäivähoitajien määrä tiivistyi yhdeksästä hoitajasta seitsemään ja avoimen varhaiskasvatuksen kerhot vähenivät neljästä kerhosta kolmeen. Varhaiskasvatuksen

palveluohjaajan työnkuvaa kehitettiin edelleen vuoden 2024 aikana ja toiminta vakinaistettiin vuodenvaihteella 2024-2025.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintoja on kehitetty edelleen myös hankkeiden avulla vaikkakin hankerahoituksen määrä oli huomattavasti vähäisempi edellisvuoteen verrattuna. Koulutuksellisen tasa-arvorahan avulla on edistetty kouluhyvinvointiin liittyviä teemoja ja yhteisöllisen opiskeluhoillon hankkeessa on kehitetty yhteisöllistä opiskeluhoitoa esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa. Kehittämisteemoista on painotettu erityisesti oppilaiden, henkilöstön ja huoltajien vastuullisuuteen liittyvää näkökulmaa.

Vaativan erityisen tuen opetus, iiläinen kasvun ja opin polku, yhteisöllinen opiskeluhoito, kansainvälisyyden edistämisen eteen tehtävä työ, kestävä kehitys, harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja palvelusuunnitelman laatiminen seuraavalle viisivuotiskaudelle ovat olleet edistämistoimien keskiössä. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA) toteutetaan vielä lukuvuosi 2024-2025 siirtymäkauden luvalla.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan palvelualueen toiminta vuonna 2024 toteutui asetettujen tavoitteiden, talousarvion ja suunnitelmien mukaisesti. Toiminnassa on noudatettu hyvää hallintoa ja hallintosääntöä, lakeja, asetuksia ja säädöksiä, toteutettu kuntastrategiaa ja hallinnonalaa koskevia suunnitelmia sekä pyritty toimimaan ihmislähtöisesti kestävästä arkesta rakentaen.

Vuoden aikana jatkettiin kuntastrategian painopisteiden mukaista toimintaa. Kestävän kasvun osalta loppuvuodesta 2024 valmistui Kestävyyden li - julkaisu. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen eri yksiköissä kehitettiin edelleen aktiivisesti lasten, nuorten ja huoltajien osallisuutta, vuorovaikutuksen laatua, yhteisöllistä opiskeluhoitoa sekä hyvinvointiin ja vastuullisuuteen liittyviä teemoja. Osaamisen, toimintojen laadun ja johtamisen kehittämistä on jatkettu systemaattisesti ja tavoitteellisesti koko hallinnonalalla.

Perusopetuksen oppilasmäärä aleni edellistä vuodesta reilulla 20 oppilaalla, lukion oppilasmäärä nousi 7 oppilaalla ja varhaiskasvatuksen asiakasmäärä (545) pysytteli suurin piirtein samoissa lukemissa edellisvuoteen verrattuna. Varhaiskasvatuspalveluiden sisällä oli kuitenkin nähtävissä muutoksia; päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien osallistumisasteessa näkyi nousua mutta perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa vastaavasti osallistumisasteen laskua.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen talousvuosi 2024 päättyi hyvään lopputulokseen, toimintakulujen toteuman ollessa 99,43%. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueilla pitäydettiin tarkassa taloushallinnassa ja talouden seurantaan tarkennettiin loppuvuotta kohden. Vuoden 2024 talousarvioon varattiin opetukseen ja varhaiskasvatukseen toimintakuluiksi koko palvelualueella 27 760 734 euroa. Toimintatuotoiksi budjetoitiin 1 884 542 ja tuottojen arvioissa tapahtui alenemista 126 303 euron verran, jota selittää asiakasmaksujen väheneminen edelleen ja ennakoitujen hanketulojen huomattava lasku. Vuoden 2024 toimintakate oli 25 876 192.

Toteutumat tilinpäätösvuonna 2024 ovat toimintakulujen osalta 27 581 605 euroa ja toimintatuottojen osalta 1 758 239 euroa. Toimintakatteen muodostui 25 823 366 euroa. Toimintakate alittui 32 826 eurolla, joka selittyy henkilöstökulujen optimoimisella ja avoimen varhaiskasvatuksen ja perhepäivähoidon tarpeen vähenemisellä. Opetuksen puolella henkilöstökuluissa tapahtui nousua mutta vastaavasti muissa kuluissa tapahtui laskua ja toimintatuloja saatiin ennakoitua enemmän toisilta kunnilta saatavien maksujen osalta. Tilikauden tulokseksi muodostui näin ollen 25 881 765 euroa.

Suurin osa opetuksen ja varhaiskasvatuksen hankkeista on päättynyt vuoden 2024 aikana. Päättäneistä hankkeista laaditaan loppuraportit määräaikaan mennessä rahoittajan vaatimusten mukaisesti. Hankkeissa on toteutettu monipuolisesti erilaisia kehittämistoimenpiteitä ja mahdollisuuksien mukaan hankkeissa aloitettua työtä jatketaan perustyönä. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen digihankkeen digitutorin tehtäviä on siirretty varhaiskasvatuksen työntekijöistä koostuvan digityöryhmän Digipöllöt tehtäväksi. Hankkeet ovat mahdollistaneet työntekijöiden osaamisen vahvistamisen esimerkiksi koulutusten, lisäresurssin ja mentoroinnin avulla. Muutamille hankkeille on saatu jatkoaikaa tai -rahoitusta, näitä hankkeita ovat Meidän li – hanke, Monipuolinen liikkuminen ja harrastaminen sekä Kielikoordinaointi Pohjois-Pohjanmaalla. Hankkeiden kustannukset muodostuvat pääosin palkkamenoista, poikkeuksena Digihanke, jonka puitteissa päiväkotien digilaitteisto on uudistettu.

Toimialan kustannuspaikkakohtaisesta toteumasta on erillinen liite, samoin hankkeiden ja erillisrahoitusten taloudesta ja toteutumisesta.

Käyttötalouden toteutuminen €	TA2024	TA muutos	TA+muutos	TP2024	Poikkeama
Toimintatuotot	1 884 542		1 884 542	1 758 239	-126 303
Toimintakulut	-27 760 734	20 000	-27 740 734	-27 581 605	159 129
Toimintakate/jäämä	-25 876 192	20 000	-25 856 192	-25 823 366	32 826
Poistot ja arvonalentumiset	-71 929		-71 929	-56 790	15 139
Tilikauden tulos	-25 948 121	20 000	-25 928 121	-25 881 765	46 356

Valtuuston nähden sitovataso toimintakate/jäämä

Merkittävimmät muutokset 2024 ja valmistelut 2025:

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelusuunnitelman 2025-2030 valmistuminen ja sen mukaiset toimet.

Lukion kehittämistyöryhmän perustaminen ja toiminnan aloittaminen

Esiopetuksen kokonaisuudistus.

Opetuksen johtamisjärjestelmän mahdolliset uudistukset.

Olhava-Kuivaniemi suuralueen varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kehittäminen

Jakun koulun elinvoimaisuuden tukeminen.

Valtarin kouluhankkeen edistäminen

Vaativan erityisen tuen opetuksen järjestelyjen vakiinnuttaminen

liläisen kasvun ja oppimisen polun selkeyttäminen edelleen.

Kouluhyvinvoinnin edistäminen - Vastuullisuuden aakkoset

Varhaiskasvatuksen työvuorosunnittelun pilotin edistäminen

Oppimisen tuen uudistus

Tasopalkkamalliin siirtyminen (KVTES)